

Esperanto-Brno

Esperanto-Brno - Informoj pri Brno - Esperanto-movado

Esperantský kroužek ZK-ROH-I.B. v Brně

Arnošt Balaš

Stručná historie.

V r. 1907 pracovaly v Židenicích 2 organizace též na rozvoji esperanta. Byla to dobrovolná. organizace "Svépomoc" a tělocvičná organizace "Lasall", jejichž členové měli tehdy zastoupení v delegaci pro zavedení mezinárodního pomocného jazyka v Paříži. Avšak tato práce byla přerušena první svět. válkou. Po válce se scházeli esperantisté v Židenicích v restauraci Karla Fišnara, který hostinec též nazval jménem "Restoracio al Esperanto" a tento nápis i s pěticipou esperantskou hvězdou je dosud patrný na štítu domu vedle zábrdovických lázní, kde již hostinec dávno není. Avšak slibný vývoj esperanta byl opět přerušen druhou svět. válkou. Po jejím ukončení se r 1946 uskutečnil první kurs esperanta v obchodě loni zesnulého esperantisty Rudolfa Nečase na Kuklenské ulici. V místech tehdejšího obchodu stojí dnes zdravotní středisko První brněnské strojírny. Další kurs pak vedli manželé Jakubcovi a u radiofirmy Raimunda Stehlíka na Táborské byla instalována vkusná esperantská výstavka. V r. 1948 se sešli žideničtí esperantisté v hostinci u Drápalů a rozhodli se založit místní skupinu esperantistů v Židenicích. Zemský národní výbor v Brně udělil 17. února 1948 Svazu Esperantistů ČSR v Praze povolení založit skupinu v Židenicích a tak se sešlo 26. února 1948 u Drápalů 32 esperantistů a byl zvolen první výbor v čele s předsedkyní Mildou Jakubcovou, místopředseda byl Raimund Stehlík a jednatel Jan Šereda. Skupina čítala 44 členů. V r. 1951 došlo ku spolkovým reformám a byla proto 16. srpna svolána likvidační členská schůze skupiny a současně ustavující schůze Esperantského kroužku závodního klubu ROH První brněnské strojírny, kterýžto podnik leží převážně na židenickém katastru. Předsedou byl zvolen Balaš Arnošt, místopředsedou Zelníček Vílém a sekretářem Maleček Rudolf. Tento zájmový kroužek čítal 21 členů, schůzová činnost byla umožněna v prostorných místnostech závod. klubu a každoročním rozpočtem bylo pamatováno na uspokojivou činnost kroužku. Bylo nahráno několik esperantských programů na magnetofon. pásky, byl natočen film ze života kroužku, pořizeny barevné diapozitivy s esperantskou přednáškou o Brně. Byla též umožněna publicistická činnost, z níž za zmínku stojí hlavně následující výtisky:

brožura "Brno invitas vin!" u příležitosti III. strojírenské výstavy v Brně,
12-ti stránkový luxusní výrobní program První brněnské s barev.
reprodukcemi výrobků stejné vylepšené vydání prospektu k veletrhu v r. 1963.
propagační skládačka k 1.100 výročí Velké Moravy

pamětní list k. 48. E-kongresu v Sofii s vedutou Brna od Cyrila Boudy a s básní "Brno" od Jiřího Kořínka
pohlednice k 150. výročí založení První brněnské strojírny
novoroční list 1964 s barevnou reprodukcí pohledu na Brno od Eduarda Miléna s popisem umělcova díla
brožura "Elektitaj versa oj de Milda Jakubcová" k jejím 70. narozeninám.

Všechny uvedené publikace i s vkusným vydaným esperantským odznakem jsou vystaveny v Mezinárodním Esperantském muzeu ve Vídni, kde je též výtisk plakátu se znakem První brněnské strojírny hlásající v esperantu návštěvníkům, že kroužek esperantistů ZK-1.B. ochotně poslouží překladem zájemcům o výrobky tepelných centrál.

Esperanto v historii První brněnské strojírny.
Esperanto jako nejrozšířenější neutrální jazyk vešlo do historie První brněnské strojírny hned po ukončení druhé světové války, když byl r. 1946 zahájen první kurs esperanta v Židenicích na Kuklenské ulici obchodníkem Rudolfem nečasem, jehož dům stál v místech nynějšího zdravotního střediska 1.B. Nutno předeslat, že v Brně vznikl první esperantský klub v rakouskouherském mocnářství již r. 1901 a v r. 1907 pracovaly též v Židenicích dvě organizace na rozvoji esperanta. Byla to dobrovolná organizace "Svépomoc" a tělocvičná organizace "Lasall", jejichž členové měli zastoupení v delegaci pro zavedení esperanta v Paříži. Avšak tato práce byla přerušena první světovou válkou. Po ukončení války se scházeli esperantisté v restauraci Karla Fišnara, která stála v zahradě mezi zábrdovickými lázněmi a železniční tratí Praha-Brno a měla na štítu plastickou hvězdu s nápisem "Restoracio al esperanto". Slibný vývoj esperanta v Židenicích byl však opět přerušena druhou světovou válkou, po které pak došlo k novému oživení již zmíněným kursem u obchodníka Nečase a zdařilou výstavkou na Tábořské třídě v radioobchodě Raimunda Stehlíka. Následovaly kursy manželů Jakubcových a v r. 1948 se sešli esperantisté v hostinci u Drápalů, kde založili místní skupinu v Židenicích v rámci Svazu esperantistů ČSR. Skupina čítala 44 členů, avšak r. 1951 došlo ku spolkovým reformám a tak 16. srpna byla svolána likvidační schůze skupiny a současně ustavující schůze "Esperantského kroužku závodního klubu První brněnské strojírny ZKG". Z politických důvodů zůstalo jen 21 aktivních členů. Finanční podporou ZK-ROH bylo nahráno několik esperantských programů na magnetofonové pásky, byl natočen film o činnosti kroužku a pořízeny diapozitivy s přednáškou o Brně a První brněnské strojárně. Z publicistické činnosti stojí za zmínku hlavně brožurka "Brno invitas vin" (Brno vás zve) s historií města a strojírny u příležitosti třetí strojírenské výstavy r. 1957 a 12-ti stránkový luxusní výrobní program strojírny, poté stejně vylepšený program k mezinárodnímu strojírenskému veletrhu r. 1963. K 1100. výročí Velké Moravy byla vydána propagační skládačka, průvodce technickým muzeem - stálé expozice První brněnské, pamětní list ke 48. esperantskému kongresu v Sofii s vedutou Cyrila Boudy a básní Jiřího Kořínka, pohlednice ke 150. výročí 1.B.,

novoroční list 1964 s barevnou reprodukcí Brna od Eduarda Miléna, brožurka "Elektitaj versa oj" (Vybrané verše) Mildy Jakubcové, první předsedkyně kroužku, k jejím sedmdesátinám, barevná pohlednice k mezinárodnímu dni dítěte ve spolupráci výtvarného kroužku a kroužku sběratelů pohlednic, knížka básní o zvířatech "Animaloj" Mildy Jakubcové, knížka o teple "Pri la varmo" od Ing. JUDra Miroslava Tůmy CSc, což je vůbec první odbornou knížkou, psanou v esperantském originále, brožura o defektoskopii "Difektoskopio" Arnošta Balaše a brožurka "Kelkaj vidinda oj el Brno" s kresbami Ewalda Pechy, člena výtvarné skupiny závodního klubu. Byl vydán též esperantský odznak se znakem 1.B. a nápisem Brno-ČSSR.

Všechny uvedené publikace jsou též uloženy v mezinárodním esperantském muzeu ve Vídni (IEMW - 1010 Wien, Hofburg, Batthyanystrasse).

Esperantský kroužek ZK-ROH-1.B. zanikl v polovině osmdesátých let, když ROH zrušilo podporu všem složkám závodních klubů, které měly svou celostátní organizaci. Esperanto však dále žilo v závodním klubu pod názvem "Kroužek přátel esperanta" až do konce r. 1990. V tíživé finanční situaci, nastalé změnou politiky v naší republice, je nucen závodní klub vybírat od svých členů příspěvky, a proto se členstvo rozhodlo ukončit svou činnost v závodním klubu První brněnské strojírny. Většina členů totiž platí členské příspěvky Českému esperantskému svazu a je pro ně v současné finanční situaci neúnosné platit další příspěvky. Svoji činnost budou provozovat nadále v Klubu esperantistů v Brně.

Psáno 2. ledna 1991, v roce 90. výročí esperanta v Brně.

Balaš Arnošt
Wintrova 22
628 00 BRNO
tel. 64618